

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
pentru secțiile și școlile cu predare în limba minorităților
SECȚIUNEA A

Limba și literatura română – pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară
Etapa națională
Arad, 12 aprilie 2024
Clasa a VII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Speranța în acest timp străbătea Marea Roșie, pregătit fiind totul pe punte și-n sufletul oamenilor pentru crunta întâlnire cu stâncile și cu pirații.

Pe coasta de răsărit a Mării Roșii, între a 25-a și a 26-a paralelă, răsare din unde o îngrămădire de insule cunoscute în lume, arhipelagul Șeiharat, pe care îl ocolesc navigatorii. Garduri de corali, ascunse la câteva palme sub apă, alcătuiesc între insule o țesătură pe care nu știu cum să o descurce decât vietățile mării, și astfel trecerea unei corăbii pe acolo înseamnă sigura ei dispariție.

În mijlocul acestei ciudate cetăți clădite din fire, se află insula Musarah. Alcătuită din trei stânci înalte, între care s-au ridicat recife*, unindu-le, ea seamănă cu un bastion de formă triunghiulară, putându-se împotrivi, cu colțurile, atacatorului venit de oriunde.

Pe fiecare dintre cele trei stânci, știa Adnana, pirații aveau puse tunuri, înțepenite în piatră, și la fiecare tun stătea om de pază, uitându-se cu ocheanul în zare. Oricât ar fi fost de viteji și de pricepuți oamenii din echipajul *Speranței*, pentru ei rămânea deschisă o singură cale să ajungă acolo – șiretenia, unită cu hotărârea lor de-a învinge, spre a împlini porunca prieteniei.

De la Suez la Șeiharat sunt cam trei sute de mile, pe care, având vânt bun, nava românească le străbătu într-o săptămână, astfel încât, la 13 ale lunii octombrie, omul de veghe zări primele insule ridicându-se deasupra orizontului, odată cu lumina zilei. *Speranța* purta la catarg steagul negru, semnul piraților, iar la capetele crucetei* câte un steguleț roșu.

— Dacă nu și-au schimbat înțelegerea, putem să ne apropiem așa până la o sută de metri, zise Adnana. Acum trei ani, când am fost aici ultima dată, semnul de recunoaștere erau steagurile roșii în zilele cu soț ale lunii, iar în celelalte, steagurile galbene.

— Iat-o! strigă Adnana, arătând cu mâna în zare.

Printre două insule scunde, care parcă se trăgeau în lături, ca o cortină, se iviră cele trei colțuri ale bastionului. Așa cum se desfășura marea în față, până acolo, n-ai fi zis că pune vreo piedică în calea corăbierilor.

Anton Lupan și Gherasim stăteau de o parte și de alta a Adnanei, care ținea cârma.

— Recunoști drumul? o întrebă, îngrijorat, căpitanul.

Ea nu răspunse, ci clătină doar din cap, fără să-și ia ochii de pe fața mării. În clipa asta, părea că îi pierise orice urmă de teamă, pe chipul ei se citea numai încordarea cu care urmărea drumul.

— Se vede ceva la tunuri? îl întrebă pe căpitan.

— Ciudat, dar nu mișcă nimeni!

— Pesemne că am nimerit bine semnul de recunoaștere! Altfel, s-ar fi pornit agitație până acuma.

Vorbind, Adnana învârtea de cârmă, cu mișcări scurte, și nava lăsa în urmă o dâră șerpuitoare. În unele clipe, valurile dezgoleau câte un colț de stâncă, numai la douăzeci de pași depărtare, și, privindu-l, oamenii își dădeau seama ce s-ar fi întâmplat dacă bravul cârmaci nu l-ar fi ocolit la vreme. În clipele acestea, căpitanul se simți rușinat că nu avusese încredere de la început în priceperea Adnanei, la trecerea peste Mediterană, purtându-se cu ea nu cum te porți cu un marinar vrednic, ci cu o domnișoară.

după Radu Tudoran, *Toate pânzele sus!* (2016)

**recif* - formație de stânci submarine, clădite de organisme (corali, alge etc.) care trăiesc sub formă de colonii în apele mărilor calde

**crucetă* – platformă orizontală fixată în vârful unui catarg

B.

Secolul XVI este secolul marilor exploratori – oameni a căror curiozitate i-a împins până la marginea lumii, care și-au petrecut viața mereu pe drum, în căutarea unor locuri îndepărtate. Cine au fost ei și care au fost marile lor realizări?

Nicio listă a marilor exploratori din istorie nu ar fi completă fără **Marco Polo (1254 – 1324)**. Primul mare explorator european, venețianul Marco Polo, este cunoscut pentru călătoriile sale în Asia și China, inclusiv în teritoriile mongole, și pentru jurnalul expedițiilor sale (*Călătoriile lui Marco Polo*), care au făcut cunoscute în Europa civilizațiile orientale. Fascinat de Drumul Mătăsii, Marco Polo și-a petrecut 17 ani din viață explorând Mongolia și China.

Faimos pentru descoperirea Americii, exploratorul **Cristofor Columb (1451-1506)** a navigat sub steagul spaniol. Astfel, descoperirea lui – cea care avea să schimbe definitiv istoria lumii – a fost atribuită regatului Spaniei. Având ca datorie descoperirea unei rute către India (obsesia tuturor monarhilor europeni ai vremii), Columb a pornit pe Atlantic spre vest: credea că, înconjurând globul, trebuie să ajungă în India. A descoperit însă un continent nou, o Lume Nouă, pe care a explorat-o pe parcursul mai multor expediții între 1492 și anul morții sale. Descoperirea sa a stat la baza colonizării noului continent, fenomen care a schimbat atât istoria Americilor, cât și pe cea a Europei, devenită brusc Lumea Veche.

Numele navigatorului portughez **Fernando Magellan (1480– 1521)** a rămas asociat primei călătorii în jurul globului, deși în realitate exploratorul nu și-a terminat niciodată călătoria. Angajat în serviciul Coroanei Spaniei, portughezul a căutat o rută de traversare din Oceanul Atlantic în Pacific. A descoperit atunci strâmtoarea din extremitatea sudică a Americii de Sud care astăzi îi poartă numele. Navigând în jurul Pământului, Magellan a confirmat ceea ce savanții bănuiau încă din Antichitate, că planeta noastră este sferică, iar pe parcursul expediției sale a descoperit teritorii unde niciun european înaintea sa nu ajunsese până atunci.

după ***, *Călătorie în jurul pământului*, www.historia.ro

SUBIECTUL I

30 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Conțin diftong toate cuvintele din seria:

- a) „dispariție”, „rămânea”, „bastion”.
- b) „seamănă”, „prieteniei”, „domnișoară”.
- c) „străbătea”, „ciudate”, „căutat”.
- d) „vietățile”, „unei”, „aveau”.

2 puncte

2. S-au format prin compunere toate cuvintele din seria:

- a) „astfel”, „românească”, „odată”.
- b) „fiecare”, „împlini”, „recunoaștere”.
- c) „oriunde”, „deasupra”, „douăzeci”.
- d) „triumfiulară”, „corăbierilor”, „câteva”.

2 puncte

3. Sunt în relație de sinonimie cuvintele subliniate în secvențele din seria:

- a) „a rămas asociat primei călătorii”, Rezultatul ultimei întâlniri l-a dezamăgit.
- b) „ea seamănă cu un bastion”, Acum se seamănă grâul.
- c) „în acest țimp străbătea Marea Roșie”, A ajuns la țimp.
- d) „o întrebă, îngrijorat, căpitanul”, Privea neliniștit în zare.

2 puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Menționează valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat în secvențele: „a navigat sub steagul spaniol”, „fără să-și ia ochii de pe fața mării”, „răsare din unde o îngrămădire de insule”, „piraiții aveau puse tunuri”. **4 puncte**

5. Alcătuieste un enunț în care adjectivul din secvența „*Speranța* purta la catarg steagul negru” să aibă altă funcție sintactică, pe care o vei preciza. **4 puncte**

6. Precizează numărul de propoziții din enunțul: *Navigând în jurul Pământului, Magellan a confirmat ceea ce savanții bănuiau încă din Antichitate, că planeta noastră este sferică.* **4 puncte**

7. Notează funcția sintactică a substantivelor subliniate în secvența: „Astfel, descoperirea lui – cea care avea să schimbe definitiv istoria lumii – a fost atribuită regatului Spaniei.” **6 puncte**

8. Rescrie corect mesajul referitor la călătorie: *Chear dacă vei călătorii singur s-au cu familie, vei avea în totdeauna lucruri nouă de învățat.* **6 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

50 de puncte

A. ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Scrie pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Precizează în câte zile a străbătut *Speranța* distanța dintre Suez și Șeiharat și unde este situat arhipelagul Șeiharat, valorificând informațiile din textul A. **4 puncte**
2. Notează două trăsături ale personajului Adnana, pe care le vei susține cu exemple din textul A. **6 puncte**
3. Menționează un element de conținut comun celor două texte-suport, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**
4. Explică un motiv pentru care navigatorii ocolesc arhipelagul Șeiharat, valorificând textul A. **6 puncte**
5. Indică două categorii de cititori interesați de informațiile din textul B, motivându-ți alegerea, în 50 - 70 de cuvinte. **8 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi redactate în enunțuri, cu respectarea normelor de exprimare, de ortografie și de punctuație.

B. SCRIERE CREATIVĂ

Imaginează-ți că Anton Lupan și Gherasim explorează insula locuită de pirați. Scrie un text narativ de minimum 100 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare prin care trec cele două personaje.

În redactarea răspunsului tău, vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- integrarea unui dialog de patru – șase replici;
- integrarea unei secvențe descriptive;
- originalitatea în prezentarea conținutului de idei al compunerii.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare.

Pentru redactarea textului se acordă 6 puncte (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; ortografie – 2 p.; punctuație – 1 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.)

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

C.

— Pe vremea aceea, Marea Mediterană era paradisul piraților, îmi explică bătrânul. Pirați din toate țările și de toate credințele. Greci, turci, egipteni, italieni, francezi, algerieni, portughezi. Corăbiile lor purtau steaguri negre și înfățișau un craniu alb și două oase încrucișate, pe care le înălțau ca să înspăimânte corăbiile negustorești ce le ieșeau în cale.

Așadar, am ridicat ancora și am părăsit portul Marsiliei cu inimile pline de speranță. Priceputul căpitan Jean de Brieu binevoi să ne însoțească și aduse cu sine un echipaj de șapte marinari. Curând după aceea, ne-am pierdut, îndepărtându-ne cu desăvârșire de calea spre Ierusalim. Se porni o furtună cumplită, prima de când părăsisem portul Marsiliei. Domnul de Brieu și marinarii începură să se ciondănească, privind înfrigurați hărțile și acul busolei. Nu reușeau să cadă de acord cu privire la cursul cel bun.

Într-o zi, unul dintre marinari ne încredință că vasul nostru, împins de vânturile furioase, părăsise Marea Mediterană, trecuse de Coloanele lui Hercule, căci așa se numea pe vremea aceea Strâmtoarea Gibraltar, și se avântase pe Atlantic. Merindele se împutinau. Ei bine, cu mâncarea nu era necaz așa mare fiindcă, în zilele senine și fără vânt, se putea pescui, iar peștele ne potolea foamea. Însă ne lipsea apa dulce de băut.

după Mario Vargas Llosa, *Corabia copiilor* (2021)

Prezintă, într-un text de minimum 150 de cuvinte, modul în care este surprinsă călătoria în textele-suport A și C, selectate din zone culturale diferite.

În redactarea textului, vei avea în vedere:

- evidențierea unui aspect comun al modului în care este prezentată *călătoria*, în textul A și în textul C;
- evidențierea unui aspect diferit al modului în care este prezentată *călătoria*, în textul A și în textul C;
- exemplificarea adecvată a aspectului comun;
- exemplificarea adecvată a aspectului diferit;
- valorificarea experienței de viață/de lectură.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare.

Pentru redactarea textului se acordă 6 puncte (registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; ortografie – 2 p.; punctuație – 1 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea –1 p.)

Notă

Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus.

Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.